Verslag pilot naamgeving bruggen Bijlmerweide

G-buurt

juli 2024

Aan: gemeente Amsterdam, Virginia Sinester, Enid Pieters, Sergae Kogeldans

Geschreven door: Martine van der Horn/martinevdhorn@gmail.com/06-1536 0031

Bij dit verslag hoort een bijlage (pdf) met de naam: ‘Naamgeving bruggen Bijlmerweide door kinderen uit de G-buurt’ waarin de bruggen gekoppeld zijn aan de door de kinderen gekozen vogelnamen.

Inleiding

Juliette Lok-Hin, creatief therapeut en Martine van der Horn, kinderboekenschrijfster en therapeut, beiden kinderworkshopbegeleiders in de G-buurt, voeren deze opdracht uit. Juliette geeft al meerdere jaren workshops aan de kidsclub in de G-buurt. Martine is Schoolschrijver via Stichting Schoolschrijver en heeft op verschillende scholen in Zuidoost lesgegeven – afgelopen jaar op basisschool Wereldwijs. Ook geeft zij workshops in de buurt. Zij hebben beiden veel contacten met kinderen uit de Bijlmer en specifiek met kinderen uit de G-buurt. Beiden wonen ook in de G-buurt.

Doelstelling

De opdracht is om samen met kinderen de bruggen in de Bijlmerweide een naam te geven. De bruggen liggen in het noordelijke gedeelte van het park dat grenst aan de wijk Geerdinkhof. Het zijn zeven bruggen. Gekozen is voor vogelnamen die beginnen met een ‘G’ (naar de G-buurt). Er is een mooie selectie gemaakt door twee vogelkenners uit de wijk: Wouter van Rennes en Reynout van der Poel.

In de Vogelatlas van Nederland (Sovon, 2021) hebben Van Rennes en Van der Poel 23 vogelsoorten gevonden, beginnend met de letter ‘G’, waarvan bekend is dat ze in onze provincie voorkomen. Elf daarvan zijn ook in de Bijlmerweide te vinden (rood gemarkeerd).

1. Gaai
2. Geelpootmeeuw
3. Gekraagde roodstaart
4. Gele kwikstaart
5. Geoorde fuut
6. Gierzwaluw
7. Goudhaan
8. Goudplevier
9. Goudvink
10. Grasmus
11. Graspieper
12. Grauwe gans
13. Grauwe vliegenvanger
14. Groene Specht
15. Groenling
16. Grote bonte specht
17. Grote Canadese gans
18. Grote gele kwikstaart
19. Grote Lijster
20. Grote Mantelmeeuw
21. Grote Zaagbek
22. Grote Zilverreiger
23. Grutto

NB De Grutto is uitgesloten van naamgeving omdat de vogelnaam al in Noord is gebruikt.

Doelgroep

Voor de workshops zijn verschillende groepen uit de G-buurt benaderd. Uitnodigingen zijn verstuurd aan de whatsappgroepen Milieukids, Moving Forward, G-buurt United, etc. Mondeling zijn ouders en kinderen uitgenodigd in de wijk, bij de manege, bij de kinderboerderij, de speeltuin etc. Ook de kinderen van de kidsclub uit de G-buurt zijn uitgenodigd. Daarnaast is er een aankondiging geweest op de scholen in de G-buurt: Samenspel en Wereldwijs.

Het was van belang dat de workshops met kinderen voor de naamgeving plaatsvonden voor de zomervakantie (start vakantie: 20 juli) zodat de namen op tijd doorgegeven kunnen worden aan de commissie die goedkeuring moet verlenen aan de namen.

We liepen er tegenaan dat er veel zomeruitjes en andere zomeractiviteiten in deze weken waren gepland. Bovendien merkten we dat veel ouders en kinderen activiteit-moe zijn op het eind van het schooljaar. Toch hebben we door er creatief mee om te gaan nog genoeg kinderen kunnen bereiken.

Hieronder volgt een verslag per datum. De twee workshops hebben we verdeeld over drie keer, zodat meer kinderen in kleine groepen op tijdstippen dat zij konden, bereikt konden worden.

Op pagina 8 staat uitleg over deel 2 en 3 uit dit traject, dat later, na de zomer, zal volgen.

Voorbereiding/Workshop 1

Op zondag 30 juni is een eerste oriënterende wandeling door het desbetreffende gebied gemaakt met vier kinderen in de leeftijd van 10-13 jaar uit de wijk. Het gehele rondje van zeven bruggen is hierbij gelopen. Bedoeling was om te inventariseren hoe lang het rondje zou duren en of dit haalbaar is voor de jongere kinderen. Daaruit bleek dat de wandeling langs zeven bruggen te lang zou zijn voor de kinderen. Dat zou neerkomen op zo'n 40-60 minuten (kindertempo/stilstaan bij bruggen etc). Aan het einde van het schooljaar zijn de kinderen moe, uit ervaring blijkt dat dat geen goed idee is. Daarom hebben we besloten om de wandeling langs twee bruggen te laten gaan (20-30 minuten), de

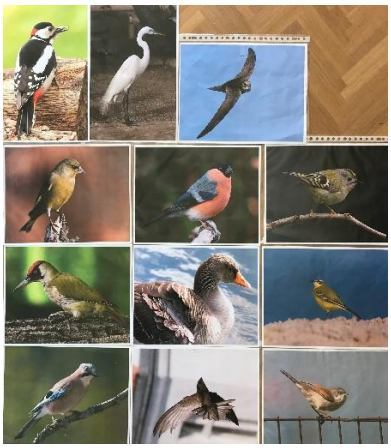
twee bruggen gelegen achter het huisnummer 286. Bij deze twee bruggen is uitgebreid stilgestaan en de andere bruggen zijn in prints aan de orde gekomen.

Voordat de wandeling plaatsvond hebben we met de kinderen de selectie van vogels met een ‘G’ doorgenomen. We hebben de 23 vogelsoorten bekeken aan de hand van wikipedia en een vogelencyclopedie. We kregen in de tussentijd door van de gemeente dat 1 vogelnaam moest afvallen: de Grutto omdat een brug in Noord deze vogelnaam al heeft gekregen. In overleg kozen we daarna voor de elf die ook in de Bijlmerweide te vinden zijn.

Tijdens de wandeling op 30 juni zijn foto's gemaakt van de zeven bruggen met de bedoeling om deze later te gebruiken tijdens de workshops in spelvorm. Gekeken is naar bijzonderheden en kenmerken van de bruggen. Tijdens de wandeling kwam een aantal vogels echt in beeld, zo hebben we een reiger vast kunnen leggen op de brug na de manege (zie foto brug 3) en riepen de kinderen meteen: 'Dit wordt de Grote zilverreigerbrug.' Ook hebben we verschillende eenden en ganzen gezien onderweg. Ergens hoorden we een specht, heel duidelijk was het tikken te horen.

Na afloop hebben we nogmaals verschillende vogels opgezocht op wikipedia, hebben we naar zang of hun roep geluisterd, hebben we over hun kenmerken en bijzonderheden gelezen en hebben we er foto’s bij gezocht en uitgeprint.

De foto's van de bruggen en vogels hebben we geplastificeerd zodat we ze mee zouden kunnen nemen naar buiten als we de wandeling rond de naamgeving van de bruggen met een grotere groep zouden gaan maken. Zie ook foto educatiemateriaal vogels hieronder.

De wandeling/Workshop 2

Op woensdag 3 juli wilden we de wandeling door de Bijlmerweide maken. Omdat de weersverwachting erg slecht leek en omdat er een voorleessessie in de OBA Ganzenhoef gepland stond waar veel kinderen naartoe gingen, hebben we besloten de wandeling door te schuiven naar een week later en tijdens het bezoek in de OBA Ganzenhoef op 3 juli te zoeken naar boeken over vogels. Die waren er: 'Ruby's safari, zo ontdek je de mooiste vogels in de stad' (Bart Vos), 'Outdoorkids vogelspotten' (Gerard Janssen), Vogels voor kinderen: over bonte boomklevers en aardige slechtvalken (Kim Crabeels), Wetenschap in je wijk: project vogels (Izzi Howell) en Overal zijn vogels (Britta Teckentrup). Zie ook foto educatiemateriaal boeken hierboven.

Op woensdag 10 juli hebben we de wandeling in de Bijlmerweide gemaakt. Met vijf kinderen (7-13 jaar) en twee vrijwilligers (Elly Vyent en Loes Charles) hebben we de wandeling door het gebied gemaakt. We hebben twee bruggen bezocht. Bij elke brug hebben we lang stilgestaan. Als spelvorm mochten de kinderen raden welke van de zeven bruggen het was. We gaven uitleg over de vogels, over hun kleuren, hun eieren, jonkies en de omgeving. Onderweg kwamen we paarden en honden tegen en we zagen vogels vliegen. De kinderen verbaasden zich over de dieren en al het groen in het park. Voor hen was dit echt een nieuwe en mooie ervaring. Bij de bruggen die we bezochten wisten de kinderen meteen en eensgezind welke vogelnaam de brug zou moeten krijgen. Ze keken naar de kleuren van de omgeving en de kleuren van de vogel en vooral ook welke ze heel mooi vonden.

Na afloop van de wandeling gingen we naar de speeltuin, die onlangs nieuw is aangelegd in de G-buurt. Daar hebben we de sessie vervolgd met de overige bruggen en vogels. Ieder kind gaf bij zijn/haar plaat een motivering voor de vogelnaam, uiteindelijk kozen ze met z'n allen wat het beste paste. Ook hier werd de brug met de reiger op de reling toegedicht aan de Grote zilverreiger.

Voor de vogels en de namen die aan de bruggen zijn gekoppeld is een apart pdf-document gemaakt. Wanneer je daarnaar kijkt zie je dat de kinderen echt een mooie match gemaakt hebben tussen vogel en brug en goed hebben nagedacht en gekeken wat bij elkaar past. Zie bijlage.

Tijdens de wandeling op 10 juli en in de speeltuin zijn er foto's gemaakt door fotograaf Marlon Lok-Hin.

Evaluatie/Workshop 3

Op donderdag 11 juli hebben we met de vier kinderen die de oriënterende wandeling in het begin hebben gedaan, naar de vogelnaambruggen gekeken die waren uitgekozen door de kinderen op 10 juli. Ze konden zich vinden in de naamgeving en waren blij dat de brug met de reiger de Grote zilverreigerbrug is geworden. In de boeken over vogels van de OBA en op internet zochten ze naar feitjes en kenmerken van de uitgekozen vogels.

Dit is wat ze hebben gevonden en waarvan ik verslag heb gemaakt:

1. De gaai heeft echt mooie kleuren. Het is een kraaiachtige maar wij vinden hem niet zo eruit zien. De gaai wordt ook wel de grootste bosbouwer genoemd omdat hij een wintervoorraad aanlegt met eikels van bomen. Die verstopt hij in zachte aarde maar hij vergeet sommige plekjes en dan kan daar een eik uit groeien. Hij schreeuwt luid, we hebben ernaar geluisterd op wikipedia. Zijn zang is heel mooi, die hebben we volgens ons wel eens gehoord als we in de Bijlmerweide spelen. Die harde roep doen ze vaak als alarm als er indringers zijn.

2. De gele kwikstaart heeft een gele keel en borst. Hij heeft een blauwgrijze kop en een brede witte wenkbrauwstreep (kijk maar naar het plaatje dat we hebben gevonden van de vogel, dan herken je het). Het is een zangvogel en zijn roep is hoog en scherp: 'tzip' of 'tzi-dip' . We hebben er ook naar geluisterd op wikipedia en denken het ook in de Bijlmerweide gehoord te hebben, volgende keer zullen we nog beter opletten bij vogelgeluiden!

3. De grote zilverreiger is een witte vogel in de familie van de reigers. Hij nestelt in bomen. Hij is mooier dan de blauwe reiger die soms wat vies lijkt en die we zagen tijdens onze wandeling toen we foto's maakten. De blauwe reiger zien we eigenlijk heel vaak in de Bijlmerweide. HIj staat altijd op 1 poot aan de waterkant, heel stilletjes en dan in 1 x pikt hij iets te eten uit het water, een visje ofzo. De grote zilverreiger hebben we maar een paar keer gezien.

Bereik

De voorbereiding/workshop 1 deden we met vier kinderen, tijdens de wandeling waren er vijf kinderen, in de evaluatie zaten dezelfde vier kinderen als in de voorbereiding/workshop 1. In een laatste bijeenkomst (17 juli) met een ander thema zijn we op de bruggen en hun namen teruggekomen. Daaraan deden dertien kinderen van de Kidsclub mee waaronder ook de vijf van de wandeling. Dus in totaal is het bereik: zeventien kinderen.

We zagen dat kwantiteit niet het belangrijkste is. We merkten bijvoorbeeld dat het heel fijn was om met kleine groepen te werken: de kinderen kwamen volledig tot hun recht en kregen alle aandacht. Daarnaast was het effect op de kinderen van de Kidsclub (op de foto's) enorm groot. Zij waren niet eerder in dit gebied geweest en verbaasden zich over al het groen. Zij wonen in de flats bij Ganzenhoef.

Daarnaast zijn veel bewoners (ouders, opa's en oma's en hun (klein)kinderen, organisaties en scholen) van de G-buurt op de hoogte gesteld van het project.

4. De Goudhaan. Het lijkt niet op een haan, toch? Waarom heet het haan? Het is een zangvogel en hij wordt vaak goudhaantje genoemd omdat hij zo klein is. Hij legt twee keer in het jaar 7-11 eitjes, wat veel! Ze zijn wit/grijsgewolkt. O ja, we weten wel hoe die eruitzien.

5. De groene specht is te herkennen aan zijn groene veren, aan het zwart en het rood op zijn kop. De groene specht eet mieren. Anders dan veel andere spechtensoorten roffelt/timmert de groene specht niet zoveel op bomen. Omdat hij zijn eten voornamelijk op de grond zoekt (mieren en larven), hakt hij minder in bomen. Maar we zagen wel een foto waarin de groene specht een holletje maakt, misschien om te broeden, dachten we. We horen vaak spechten roffelen in de Bijlmerweide en dan gaan we snel omhoog kijken in de boom of we hem zien.

6. De goudvink heeft ook mooie kleuren! Het mannetje is het mooist, die heeft een felroze-rode onderkant. De kleur van het vrouwtje is wat minder stralend, wat valer. Hij behoort tot de familie van de vinken. Hij is een beetje in elkaar gedrongen; hij heeft een grote kop en niet echt een nek. Grappig dat de goudvink, als je zijn roep nadoet, hij dichterbij kan komen, zeggen ze. Hij fluit zachtjes met trillers en de roep is 'diu, diu', een beetje klagend.

7. De gierzwaluw. Als ze niet broeden, zijn ze in de lucht, maandenlang zonder te stoppen. Ook de nacht brengen ze in de lucht door. Ze kunnen in duikvlucht snelheden van meer dan 200 km per uur bereiken. De gierzwaluw behoort niet tot de zwaluwen maar tot de gierzwaluwachtigen. Ze zijn zwart en de vleugels een beetje blauwachtig. Ze nestelen onder daken en in nestkastjes.

Natuureducatieworkshop (deel 2)

Op een later moment in september zal een kinderworkshop besteed worden aan de groene omgeving waarin de bruggen liggen en aan de dieren die er wonen. Dit is een mooi moment om de kinderen op speelse wijze natuureducatie mee te geven. Er zal contact worden opgenomen met een natuurexpert. Vanuit de gemeente is een suggestie gedaan voor een natuurexpert (Alexander van Dijk). Ook wordt gedacht aan Inet Dunnewind van Natuur voor Kinderen.

Feestelijke onthulling naamborden (deel 3)

Wanneer de naamborden geplaatst zijn, volgt er een feestelijke onthulling. Gedacht kan worden aan het officieel doorknippen van een openingslint samen met de kinderen, een speurtocht met vogels voor ouders en kinderen en een hapje en drankje voor iedereen.

Gezien de doorlooptijd van goedkeuring zal dit in november/december pas kunnen plaatsvinden. Wanneer het te koud is, zou dit ook uitgesteld kunnen worden naar het voorjaar.

Naamborden

Inmiddels hebben we onderzoek gedaan of er ook een mogelijkheid is om af te wijken van de officiële blauwe borden met namen die de gemeente gebruikt. Hoe leuk zou het zijn om met de kinderen iets te maken of om de borden uit hout te laten maken zodat het beter in de natuur past.

Na enig onderzoek zijn we erachter gekomen dat er op 1 plek in de stad gebruik is gemaakt van een houten bord i.p.v. een blauw bord. Dat stemde ons goedmoedig.

Het is bij de Leonard Springerbrug in het Oosterpark. Daar is een blauw naambord komen te hangen maar na kritiek in het Parool is dit veranderd en is er een naambord in lijn van de brug gekomen. Zie foto’s in bijlage.

Echter, kwamen we er ook achter dat het hier om een monumentbrug gaat en dat er dan misschien een uitzondering gemaakt wordt op de blauwe borden.

Wij zouden graag zien dat er 'natuurlijke' borden geplaatst worden in de Bijlmerweide. Mochten er daartoe mogelijkheden zijn, dan gaan we graag in gesprek hierover om samen op zoek te gaan naar alternatieven.

LEONARD SPRINGERBRUG
1855 – 1940
ONTWERPER OOSTERPARK

LEONARD SPRINGERBRUG
ONTWERPER OOSTERPARK